

Tájékoztató a kárpótlási ügyekkel kapcsolatban

A rendszerváltást követően megindult kárpótlási jogalkotás kétszintű **jogi szabályozás** útján valósult meg (kormányrendeleti és törvényi szint).

Időrendben először a kormányrendeletek kerültek megalkotásra, amelyek **az egyes személyes szabadságot tartósan és huzamos időn át korlátozó intézkedések hatálya alatt állt személyek társadalombiztosítási és munkajogi helyzetét rendezik**. A kormányrendeletek **nem kárpótlást, hanem pénzbeli kompenzációt nyújtanak** az életutakban bekövetkezett törések orvoslására; a sérelmet szenvedett személyek részére **a szabadságelvonás tényleges időtartamával arányos nyugdíj-kiegészítés jár**. A nyugdíj-kiegészítési kérelmek benyújtása folyamatos, nincs jogvesztő határidőhöz kötve.

A törvényi szabályozás a legsúlyosabb vagyoni és személyi sérelem-okozások jóvátételéről rendelkezik. Az elmúlt mintegy két évtizedes kárpótlási folyamat során a **vagyoni sérelmek orvoslására két jogszabály született: az 1991. évi XXV. törvény, valamint a 1992. évi XXIV. törvény**. Vagyoni kárpótlási kérelmek benyújtására jelenleg nincs jogszabályi lehetőség, az igényeket utoljára 1994. február 15-től március 16-ig lehetett előterjeszteni, e határidő elmulasztása jogvesztéssel járt. **Személyi kárpótlásban** az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló **1992. évi XXXII. törvény**, és az ezt módosító **1997. évi XXIX. törvény** alapján részesülhettek az arra jogosultak. Személyi kárpótlási kérelmek benyújtására jelenleg nincs jogszabályi lehetőség, az igényeket utoljára 2006. március 31-től 2006. december 31-ig lehetett előterjeszteni, e határidő elmulasztása jogvesztéssel járt.

Nemzeti gondozási díj az 1992. évi LII. törvény alapján illeti meg a jogosultakat. A nemzeti gondozási díj megállapítása iránti kérelmek benyújtása nincs határidőhöz kötve, ennek megfelelően ezen ügyekben az eljárás lefolytatása és a határozathozatal folyamatos.

Ügytípusok:

1. nyugdíj-kiegészítési ügyek,
2. vagyoni kárpótlási ügyek,
3. személyi kárpótlási ügyek,
4. nemzetgondozási ügyek, és
5. kárpótlási termőföld árverés

1. Nyugdíj-kiegészítési ügyek:

Egyfokú az eljárás, a **KIMISZ** határozatai (hatósági bizonyítvány, illetve hatósági igazolás) ellen az arra **illetékes megyei bírósághoz** kereset benyújtásának van helye. A **bíróság azonban a KIMISZ döntését megváltoztathatja**.

2. Vagyoni kárpótlási ügyek:

Az eljárás kétfokú, az első fokon eljáró **KIMISZ** vagyoni kárpótlási határozata ellen benyújtott fellebbezéseket **másodfokon** a közigazgatási és igazságügyi miniszter által átruházott hatáskörben **az igazságügyért felelős államtitkár bírálja el**.

3. Személyi kárpótlási ügyek:

Az eljárás egyfokú, a **KIMISZ** által hozott személyi kárpótlási határozat ellen **a kárpótlásra jogosult lakóhelye szerinti megyei bírósághoz** benyújtandó keresetnek van helye, *külföldi*

jogosult esetében a kárpótlási határozat bírósági felülvizsgálatára a **Fővárosi Bíróság** jogosult.

4. Nemzetgondozási ügyek:

Egyfokú az eljárás, a **KIMISZ** által hozott nemzetgondozási határozat ellen közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a **jogosult lakóhelye szerinti megyei bíróság** az illetékes.

5. Kárpótlási termőföld árverés:

Az eljárás kétfokú, az első fokon eljáró **KIMISZ** kárpótlási termőföld árverése ellen benyújtott kifogás esetén a közigazgatási és igazságügyi miniszter által átruházott hatáskörben az igazságügyért felelős államtitkár jár el másodfokon.

A kárpótlási hatósági eljárásban **jelenleg két ügytípus esetén van lehetőség eljárás megindítására:**

- nyugdíj-kiegészítési ügyekben, valamint
- nemzetgondozási ügyekben.

Az eljárás megindítása írásbeli kérelem alapján történik, amelyet a KIMISZ Kárpótlási Feladatok Ellátó Osztályához kell benyújtani. A KIMISZ az írásbeli kérelem alapján az eljáráshoz szükséges formanyomtatványt (rehabilitációs adatlap, nemzetgondozási adatlap) a kérelmező részére megküldi.

Nyugdíj-kiegészítési ügyekben az elbírálást segítő okiratok: az internálásról, kitelepítésről szóló hatósági határozatok, szabadságvesztés vagy előzetes letartóztatás esetén az első fokon eljáró bíróság semmisségi határozata, a fogva tartó szerv által kiállított igazolás, illetve hiteles tanúnyilatkozat.

Nemzetgondozási ügyben személyi sérelemkózással összefüggő egészségkárosodást az első fokon eljáró orvosszakértői bizottság igazolja.

A kárpótlási hatósági eljárással kapcsolatos egyéb tudnivalók a KIMISZ honlapján (<http://www.kih.gov.hu>) tekinthetők meg.